

Nieuwsflits – Oorlog in Oekraïne Wat speelt er in jouw klas?

De schoolvakantie is voorbij en vaak staat een groep dan even met elkaar stil bij vakantiebelevissen. Deze keer spelen er helaas ingrijpende gebeurtenissen waar kinderen thuis en door het nieuws al van op de hoogte kunnen zijn. Er is oorlog uitgebroken en Rusland is Oekraïne binnen gevallen. Wat van belang is, is om daar bij stil te staan zodat kinderen weten dat dit zo belangrijk is, dat al het andere moet wijken (J. Visser, Wat een leraar kan doen als er oorlog uitbreekt, de Correspondent). Hieronder lees je een aantal tips en vragen om het gesprek met de klas aan te gaan.

Alle groepen:

Introductie

Er is iets verdrietigs gebeurd, daar willen we even over praten. De meeste leiders van een land zorgen goed voor de mensen in hun land. De leider van Rusland wil echter een groter Rusland. Daarom heeft hij opdracht gegeven aan zijn leger om Oekraïne binnen te vallen, een land naast Rusland. Het is verdrietig nieuws en daar willen we bij stil staan.

Inventariseer wat er leeft bij kinderen

Let daarbij op alle kinderen, maar met name op de kinderen die wellicht familie hebben in Rusland of Oekraïne, kinderen met een oorlog- of vluchtverleden en/of kinderen die slachtoffers kennen van de ramp met de MH17. De inventarisatie geeft gelijk een goed vertrekpunt waardoor je kan inschatten wat kinderen al wel en niet weten.

Welke woorden kies je?

Spreek liever over *'het Russisch regime/het Russische leger'* dan over *'de Russen'* of *'Rusland'*. En let op, als er wereldoorlog of derde wereldoorlog wordt genoemd, vraag dan wat kinderen daarmee bedoelen en leg uit dat we in Nederland geen oorlog krijgen.

Hoe zorg je dat het gesprek goed verloopt?

- Zorg dat kinderen zich veilig en gehoord voelen
- Zeg nooit dat ze zich niet druk hoeven te maken, dat geeft een onveilig gevoel
- Bied ruimte voor verschillende meningen en emoties
- Corrigeer feitelijke onjuistheden
- Stel grenzen aan meningen zodra die doorslaan in ongewenste uitspraken
- Vraag waar leerlingen hun informatie vandaan halen
- Probeer inclusiviteit te vergroten: Leg uit waarom er verschillende meningen en wereldbeelden bestaan: afhankelijk van hoe je kijkt/je perspectief ziet het er anders uit.
- Benadruk het verschil tussen de Russische politiek en de bevolking en leg uit dat veel Russen deze oorlog niet willen. Bijvoorbeeld; veel Russen gaan de straat op om te protesteren, ook op sociale media spreken Russen hun afschuw uit over de invasie door een zwart vierkantje op Instagram. Ook in andere landen is solidariteit met Oekraïne, bijv. in veel steden zijn gebouwen geel-blauw verlicht of de Oekraïense vlag hangt op.
- Let op: Leerlingen kunnen andere zorgen hebben dan volwassenen, bijv.:
 - Hoe gaat het met de huisdieren in Oekraïne? Waar blijven de knuffels of het speelgoed?
 - Wat betekent een wereldoorlog of derde wereldoorlog?
 - Hoe sterk is het leger van Rusland en het leger van Oekraïne en hoe sterk is ons leger?

Let de komende periode extra op de leerlingen

- Let op 'stille tekens' die zorg of angst van kinderen uitdrukken: problemen met slapen door wat ze in het nieuws hebben gezien, minder eten of veel eten, buikpijn, hangerig, geïrriteerd, extra druk.

Vermijd enge beelden, vermijd veel en gedetailleerd nieuws

- Vertel nieuws op een manier zodat het ze niet angstig maakt
- Zeg dat de kans op oorlog hier klein is, mochten hier vragen over zijn.

Laat kinderen weten dat je er bent om te praten!

Geef kinderen een gevoel van controle door ze iets te laten doen

- Verzamelen kleding, knuffels en brengen naar een verzamelpunt voor Oekraïne
- Tekening/kaarten maken en versturen (bijv. via social media)
- Klas in geel en blauwe kleuren van vlag Oekraïne

Groepen 5 t/m 8: Veiligheid in Oekraïne en Nederland

Doel: Vragen beantwoorden, ruimte scheppen, angst reguleren, gevoel van veiligheid creëren en stil staan bij wat we kunnen doen

Stap 1 - Intro: Bespreek wat er is gebeurd

Bekijk [Jeugdjournaal](#) (3'53)

Bespreek de vragen:

- *Wat heb je gezien? Waar heb je een vraag over?*
- *Waar liggen Oekraïne en Rusland?*
 - *Voelt Oekraïne dichtbij of ver weg? Waarom is dat?*
Als je in Amsterdam in de auto stapt, kom je na 20 uur rijden in Kiev. Ter vergelijking: Lissabon ligt even ver van ons vandaan. Toch kan Oekraïne verder weg voelen.
- *Wie is Poetin?*
- *Wat is er gebeurd in Oekraïne?*
- *Waarom hebben Oekraïne en Rusland ruzie met elkaar?*
- *Is oorlog een oplossing voor dit probleem?*
- *Hoe reageren de inwoners van Oekraïne in de video op de gebeurtenissen?*

Stap 2 - Onderwijsleergesprek: Ga in op emoties en gevoelens van (on)veiligheid

Bespreek de vragen:

- *Hoe voel je je over de gebeurtenissen in Oekraïne (bang, gespannen, boos, etc.)?*
- *Wat merken we van de oorlog in Oekraïne in Nederland?*
- *Wat betekent oorlog? Wanneer is er oorlog?*
- *Als jullie met Poetin zouden kunnen praten, wat zouden jullie dan zeggen?*
- *Ben je bang voor een oorlog in Nederland? Benadruk dat de kans dat het in Nederland oorlog wordt heel erg klein is.*

Merk je dat kinderen hier bang voor zijn, laat deze [video](#) zien: (1'26) : een expert legt uit dat je niet bang hoeft te zijn dat er oorlog komt in Nederland.

Leg evt. uit hoe de NAVO werkt: een groep landen die afspraken met elkaar hebben als er oorlog uitbreekt in een van de landen. Als een van de NAVO-landen binnengevallen wordt, helpen de andere landen. Nederland is lid van de NAVO, maar Oekraïne niet. Nederland heeft hier dus geen afspraak over met Oekraïne.

Stap 3 - Hoe is het voor kinderen in Oekraïne?

Bekijk het [Jeugdjournaal](#) waarin kinderen worden voorbereid op oorlog: (1'37). Bespreek daarna de volgende vragen:

- *Wat zijn de kinderen in de video aan het doen?*
- *Waar leren ze allemaal over?*
- *Wat vind jij ervan dat de kinderen deze les krijgen? Is het belangrijk dat ze dat leren?*
- *Toen de video werd opgenomen, was het Russische leger Oekraïne nog niet binnengevallen. Hoe denken jullie dat het nu met die kinderen gaat?*
- *Als jullie wat konden zeggen tegen de kinderen uit de video, wat zou je dan tegen ze zeggen? Vinden jullie dat andere landen Oekraïne moeten helpen? Zo ja, hoe?*

- *Wat kunnen wij zelf doen voor de Oekraïners? Denk met de leerlingen na over acties, zoals verzamelen van kleding of knuffels of het maken van tekeningen/kaarten.*

EXTRA : Stap 4 - Onderwijsleergesprek over straf/sancties en solidariteit:

Bespreek de vragen:

- *Wat zijn sancties?*
- *Waarom leggen landen Rusland sancties op?*
- *Is het opleggen van straf/sancties volgens jou goed of niet?*
De EU heeft Rusland sancties opgelegd. Dit zorgt er wel voor dat inwoners van Europese landen de gevolgen zullen voelen. Zo zijn de gas- en benzineprijzen de afgelopen dagen gestegen.